

Fællesskab og trivsel i NordParken 4.5.2016

For at kvalificere denne ansøgning er den bærende projektide udviklet i dialog mellem Bo42 og relevante chefer i Bornholms Regionskommune - som er NordParkens beliggenhedskommune - med input og sparring fra Steno Diabetes Center og Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed. Med henblik på løbende at kvalificere projektideen og diverse aktiviteter i projektperioden inddrages de to forskningsinstitutioner i forbindelse med gennemførelsen af en såkaldt lokalsamfundsanalyse, løbende procesfacilitering og løbende evaluering.

Projektideens overordnede teoretiske grundlag udgøres af:

- *Supersetting-tilgangen*, der allerede er testet med succes på Bornholmⁱ - af de to forskningsinstitutioner, som er inddraget i dette projekt. I supersetting- tilgangen integreres og koordineres indsatser i mange arenaer (settings) med mange aktører – rettet mod et fælles mål. Dette teoretiske grundlag er valgt bl.a. med henblik på at opnå en stærk lokal inddragelse, forankring og 'integration' med det omkringliggende samfund.
- *Borgerinddragelse*. Borgerinddragelse er valgt bl.a. på baggrund af erfaringer fra sundhedsområdet, som har vist at borgerinddragelse:
 - Øger kvaliteten af offentlige ydelser.
 - Bidrager til fremtidig forankring af tiltag og ydelser - idet man føler større ejerskab til aktiviteter, man selv har været med til i at identificere, udvikle og implementere.
 - Kan føre til forbedret sundhedsstatus for den enkelte og give selvtillid og styrke (empowerment).
 - Kan føre til øget trivsel og styrkede sociale netværk i lokalområderⁱⁱBorgerinddragelsen søges bl.a. implementeret via samskabelse og samproduktion.

Projektideens øvrige overordnede ide- og værdigrundlag udgøres af:

- Handlekompetence - som er et af et sundhedspædagogisk kernebegreb - er valgt, idet handlekompetence er funderet i et demokratisk og deltagerorienteret perspektiv i modsætning til mere traditionelle adfærdsmodificerende og moraliserende tilgange til at fremme sundhedenⁱⁱⁱ.
- Kapacitetsopbygning – forstået som processer, hvorigennem individer, grupper, organisationer og lokalsamfund bliver bedre - mere kapable - til at identificere og løse problemer. Kapacitetsopbygning er altså at opbygge færdigheder, ressourcer, netværk og samarbejde med henblik på at øge effekten af og forankre de indsatser, der gennemføres. Dette sker med større effekt, fordi de bygger på den øgede kapacitet. Kapacitetsopbygning kan derfor - som empowerment - ses som et middel til at opnå gode resultater og som et mål i sig selv.
- Tværfaglige indsatser og samarbejde - som metode. Denne metode er valgt, idet den er defineret ved at forskellige fagligheder og kompetencer spiller sammen og understøtte hinanden, hvilket ofte gør det muligt at finde nye perspektiver og løsninger.
- Samarbejde og indsatser på tværs af og mellem myndighedsområder og civilsamfund. Denne tilgang er valgt, da det er et ønske at samarbejde på tværs af sektorer med henblik på at øge kvalitet og finde den mest optimale løsning på en kompleks problemstilling, blandt andet ved at inddrage relevante fagfolk - uafhængigt af hvilken sektor de er ansat i.

Ønsket om et tværfagligt og tværsektorielt samarbejde afspejles i den valgte organisering.

Ad 1. Boligområdets problemkompleks

NordParken er Bornholms største boligområde, og er opført som lavt etagebyggeri. NordParken ligger i den nordlige del af Rønne, og er et af øens få etagebyggerier. NordParken skiller sig således markant ud, fra den øvrige bygningsmasse, og fremstår som et isoleret boligområde, sammenlignet med den omkringliggende bebyggelse, som består af et parcelhuskvarter med etplanshuse. NordParken omfatter 364 husstande fordelt på 27 blokke (kort over området er vedlagt som bilag). Boligerne i NordParken er opført i perioden 1953-1979 og huser i alt 600 beboere. De fleste lejligheder har terrasse eller altan. Boligerne er fordelt på 6 afdelinger, men området betragtes som en enhed - med en afdelingsbestyrelse - og fælles afdelingsmøder. NordParken ligger tæt på skov og badestrand, til gengæld er der ingen indkøbsmuligheder i og omkring boligområdet. Der ligger en grillbar samt en integreret kommunal institution placeret i hjertet af NordParken.

Beboersammensætningen i NordParken

NordParken er kendetegnet ved en beboersammensætning som - sammenlignet med den øvrige del af kommunen - har en betydelig social-, beskæftigelses-, økonomisk- og uddannelsesmæssig slagside. Tallene, der dokumenterer dette fremgår af nedenstående tabel, som er baseret på statistiske nøgletal på boligområder fra Danmarks Statistik. (Samtlige nøgletal fremgår af bilag)

Der eksisterer ikke en aktuell samlet beboerundersøgelse for NordParken. Men erfaringsmæssigt ved man, at der i et boligområde med en boligmasse og en beboersammensætning som den i NordParken typisk er mange beboere, som:

- Har svage sociale relationer ^{iv}, ofte ikke har nogen at tale med, når de har problemer eller brug for støtte ^v, og sjældnere end en gang om måneden har kontakt til venner ^{vi}.
- Har et højt stressniveau ^{vii}.
- Ryger, spiser meget usundt og sjældent er fysisk aktive ^{viii}.
- Har flere kroniske sygdomme ^{ix}.
- Er ensomme ^x- vores antagelse er at denne ensomhed gør dels at disse borgere ikke føler sig som en del af fællesskabet med det fælles ansvar og den forståelse for hinanden, som det indebærer. Dels at disse beboere ikke deltager aktivt hverken i boligområdet eller i lokalsamfundet.
- Er en del af en ressourcetsvag familie, hvilket betyder at mange af områdets børn vokser op i familier, hvor forældrene har knappe ressourcer, kompetencer og forældreevne. Dette antages at have en negativ indflydelse på børnenes opvækst og udviklingsmuligheder.

Desuden viser en analyse fra Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI), at det at bo i 'almen bolig' er en risikofaktor for, hvorvidt børn tilbydes og modtager forebyggende tilbud ^{xi}.

Nøgletal vedr. beboersammensætning i NordParken ctr. den øvrige del af kommunen	NordParken	Bornholm
Enlige uden børn	58 %	41,8 %
Enlige forsørgere	16,5 %	5,9 %
Erhvervsuddannelser	31,3	40,6 %
Videregående uddannelser	7,2 %	15,8 %
Udenfor arbejdsmarkedet blandt de 18-64-å rige	48 %	27,9 %
Indvandrere og efterkommere af indvandrere som er udenfor arbejdsmarkedet	22 %	5,2 %
Husstandsindkomst	288.579,- kr.	428.126,- kr.
Indkomst pr. person	172.386,- kr.	216.240,- kr.
Tilflytters personlige indkomst	144.717,- kr.	180.345,- kr.
Fraflytters personlige indkomst	160.753,- kr.	173.662,- kr.

Ad.2 Følgende indsætter tænkes iværksat

De konkrete indsætter for nærværende initiativ vil blive udviklet i samarbejde mellem beboere, lokale aktører og relevante fagcentre i Bornholms Regionskommune, og er således *ikke* forudbestemte. Projektet vil facilitere processer, der bringer beboere og lokale aktører sammen omkring udviklingen og gennemførelsen af fælles forståelser, ideer og visioner for NordParkens udvikling.

Mulige indsætter er beskrevet nedenfor – fordelt under de tre valgte indsætsområder. Indledningsvist redegøres kort for projektets formål, målgruppe og begrundelser for disse valg.

Målgrupper:

1. Børnefamilien (i forståelsen den brede familie – inklusiv bedsteforældre, onkler, tanter værger mm.) i det socialt udsatte boligområde.
2. Beboere i den uddannelses- og arbejdsdygtige alder, som er på kanten af arbejdsmarkedet.

Formål:

1. At styrke de sociale og strukturelle rammer for målgruppernes trivsel og fællesskabsfølelse.
2. At styrke børnefamiliernes forældrekompetencer og evner til at håndtere egne sociale og økonomiske problemer.
3. At støtte og vejlede beboerne til uddannelse og beskæftigelse.

Ovenstående formål og målgrupper er valgt ud fra et ønske om:

- At prioritere familier med lavt indkomst- og uddannelsesniveau og borgere på kanten af arbejdsmarkedet. Disse borgere er udsatte, både set ud fra et socialt og et sundhedsmæssigt perspektiv. Desuden profiterer de sjældent af kommunens 'standard sundhedstilbud'.
- Når børnefamilien prioriteres er det ligeledes ud fra et ønske om at mindske den sociale ulighed i sundhed tidligt i livet, og dermed 'stoppe' videreførelsen af den sociale arv i form af 'social- og sundhedsmæssig sårbarhed fra generation til generation.
- At bryde den risiko for 'ghettodannelse' og dannelse af parallelsamfund, som er iboende problemkomplekset i NordParken.

Indsætter:

Initiativet er baseret på samskabelse mellem beboere og professionelle aktører i boligområdet.

Konkrete aktiviteter er derfor ikke forudbestemte, men tænkes at falde indenfor følgende kategorier:

1. Tryghed og trivsel.

Målgruppe: Alle beboere i Nordparken - dog med særligt fokus på de to udvalgte målgrupper.

Mulige indsætter:

- Ansættelse af social vicevært, som skal understøtte fællesskaber, reducere nabo-konflikter, samt arbejde aktivt med at understøtte trivsel og tryghed.
- Velkomst 'pakke' og arrangementer for nye beboere og lær din nabo at kende-arrangementer.
- Oprettelse af en beboercafe, som blandt andet drives af den sociale vicevært og 'hans' frivillige. Tanken er at denne cafe bliver et helt centralt samlingssted for beboerne. Derfor 'byder' cafeen på en række faste aktiviteter lagt ind i et tilbagevendende årshjul, så som fælles spisning og familiemadværksted.

3. Uddannelse og beskæftigelse

Målgruppe: Specielt fokus på 'beboere i den uddannelses- og arbejdsdygtige alder, som er svære at fastholde i uddannelse eller på kanten af arbejdsmarkedet'. Projektets anden målgruppe.

Mulige indsatser:

- En sagsbehandler fra kommunens jobcenter tilknyttes Nordparken.
- Viden om og håndtering af stress, angst og depression
- Livsstilstiltag - tilbud om fælles aktiviteter fx gåklubber, kontakt til idrætsforeninger.
- Gældsrådgivning.

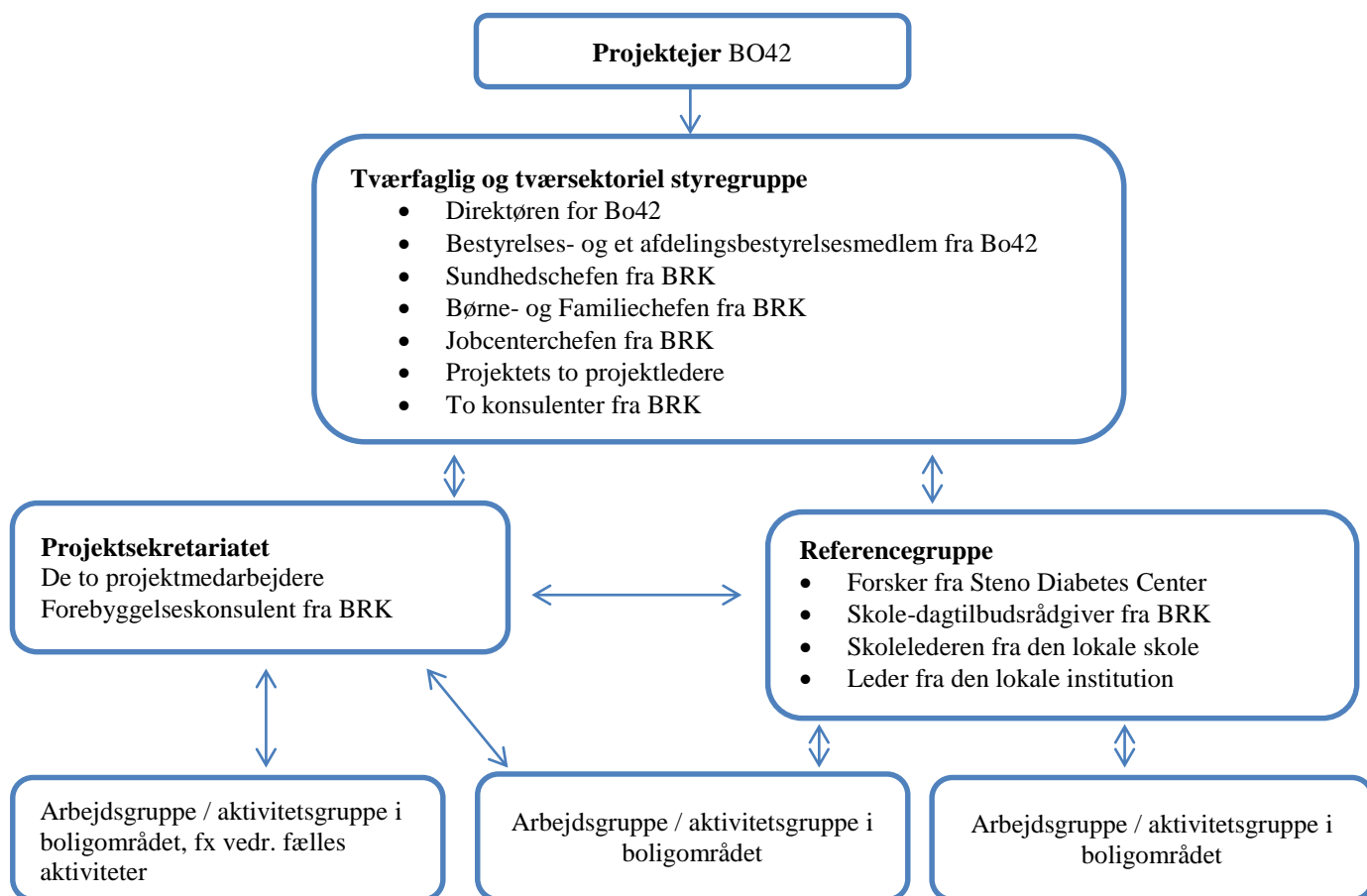
4. Forebyggelse og forældreansvar

Målgruppe: Specielt med fokus på 'Familien i det socialt udsatte boligområde'. Projektets første målgruppe.

Mulige indsatser:

- Forældreuddannelse inspireret af 'En god start – sammen' hvis formål er at støtte og udvikle forældrenes omsorgskapacitet og handlekompetence med henblik på at etablere en tryk tilknytning mellem barn og forældre samt udvikle og fastholde sunde vaner for hele familien^{xii}.

3. Organisering

Kort redegørelse for:

Bo42 og Bornholms Regionskommunes baggrund og forudsætninger for at gennemføre et boligsocialt projekt:

Fælles forudsætninger

- 2009-2013 gennemførte Bornholms Regionskommune og Bo42 i samarbejde et boligsocialt projekt.

Bornholms Regionskommunes forudsætninger

- Er vant til at samarbejde med en lang række private, lokale og statslige aktører .fx i forhold til alkoholproblemstillinger, rygestop, problemstillinger vedrørende unges overvægt osv.
- Er vant til at designe, implementere, styre projekter – til og sammen med socialt udsatte borgere. Med henblik på efterfølgende forankring. Af større nye projekter kan nævnes et treårigt projekt delvist finansieret af satspuljemidler, hvor projektets målgruppe var udsatte unge med henblik på trivsel og uddannelse.
- I perioden 2011 – 2014, deltog i særlig grad kommunens forebyggende enhed i et fireårigt forskerdrevet lokalsamfundsprojekt, kaldet SOL. I SOL-projektet var blandt andet dialog, samskabelse og samproduktion og super setting-tilgangen bærende. På baggrund af disse erfaringer og forskernes fund anser vi disse som vigtige strategiske elementer i projektet.
- Medio 2014 'overtager' Bornholms Regionskommune de bærende ideer i SOL- og gør dermed super setting-tilgangen, det at arbejde i og med lokalsamfund til bærende elementer i kommunens forebyggende og sundhedsfremmende indsatser.

Bo42 forudsætninger

- Erfaring i tætte fællesskaber, frivillighed, forskellighed og bred beboersammensætning.
- En række lokale ejendomsfunktionærer, som er tilgængelige i et ejendomskontor med fast, daglig åbningstid, hvor en del beboere ofte kommer forbi og småsnakker.

Noter

ⁱ Bloch et al 'Revitalizing the setting approach – supersettings for sustainable impact in community health promotion' in: International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity 2014, 11:118 + in:

<http://sundhedsstyrelsen.dk/~media/4C65455B7D8D440BB9C718E908D45D7E.ashx> p. 17

ⁱⁱ <http://sundhedsstyrelsen.dk/~media/4C65455B7D8D440BB9C718E908D45D7E.ashx> p. 7

ⁱⁱⁱ Jensen BB. Kernebegreber i sundhedspædagogik. I: Jensen BB, Grønbæk M, Reventlow S (red.). *Forebyggende sundhedsarbejde*. 6. udgave. København: Munksgaard; 2016..

^{iv} undersøgelser viser, at svage sociale relationer er hyppigst hos borgere med kort uddannelse, uden erhvervstilknytning og enlige <https://www.regionh.dk/fcfs/sundhedsfremme-og-forebyggelse/Documents/Sundhedsprofil%202013.pdf> p. 188

^v <https://www.regionh.dk/fcfs/sundhedsfremme-og-forebyggelse/Documents/Sundhedsprofil%202013.pdf> p. 196

^{vi} <https://www.regionh.dk/fcfs/sundhedsfremme-og-forebyggelse/Documents/Sundhedsprofil%202013.pdf> p. 191

^{vii} undersøgelser viser, at jo laver uddannelse jo højere stressniveau og at et højt stressniveau desuden er udbredt blandt borgere med lav uddannelse og uden erhvervstilknytning <https://www.regionh.dk/fcfs/sundhedsfremme-og-forebyggelse/Documents/Sundhedsprofil%202013.pdf> p. 172

^{viii} <https://www.regionh.dk/fcfs/sundhedsfremme-og-forebyggelse/Documents/Sundhedsprofil%202013.pdf> p. 47, 91,112.

^{ix} <http://www.cfbu.dk/overblik/boligsociale-danmarkskort/>

^x- ensomhed er blandt andet associeret til arbejdsløshed og det at bo til leje

http://www.maryfonden.dk/files/files/FINAL%20m%C3%A5lgruppeanalyse_november%202014.pdf p. 6

^{xi} <http://www.cfbu.dk/udgivelser/rapport-fokus-pa-sarbare-familier-i-udsatte-boligomrader/p.14>

^{xiii} <http://sundhedsstyrelsen.dk/da/Feeds/~media/3CCD78561F5B4DB7AC40266D0BE22CE1.ashx>